

Tijdschrift voor Tandheelkunde

JANUARI 1934

IXL JAARGANG AFLEVERING 1

IN MEMORIAM DOCTOR THEODORE DENTZ 9 AUGUSTUS 1840—29 DECEMBER 1933

— Ik heb mijn plicht gedaan en niets meer. De eenige verdienste die ik mij toereken, is, dat ik met taai geduld en steeds de verheffing van onzen stand voor oogen houdende, mijn taak heb trachten te volbrengen. Het beoefenen en doceeren der tandheelkunde is voor mij de voldoening van mijn leven geweest. Met groote liefde heb ik mijn werk verricht, en zoo ik daarin heb mogen slagen, dan dank ik dat voornamelijk aan de sympathie en de hartelijke belangstelling, die ik van U, mijne vrienden en oud-leerlingen heb mogen ondervinden. —

11 Jan. 1920.

Dr. TH. DENTZ.

Dr. *Th. Dentz* is niet meer! Op 29 December bereikte ons het bericht, dat hij, na een ongesteldheid van verscheidene weken op ruim 93 jarigen leeftijd was ingeslapen. En ofschoon het weinig stervelingen vergund is een zoo hoogen ouderdom te bereiken en dit bericht derhalve noodzakelijkerwijze binnen afzienbaren tijd verwacht mocht worden, zullen er toch zeer velen zijn, die — ontroerd — hun arbeid hebben onderbroken om hem in hunne gedachten te herdenken. Want deze man

was niet alleen een Arts en Tandarts, die meer dan een halve eeuw een zeer vooraanstaande plaats heeft ingenomen, hij was ook een mensch, die niet meer vergeten werd door degenen, die het voorrecht hebben bezeten, met hem in nauwe aanraking te komen.

Voor honderden jongere tandartsen is hij niet veel meer dan een legende geweest; hoogstens zagen zij hem nog eens op een vergadering, waar zijn steeds toenemende doofheid hem blette een werkzaam aandeel aan de besprekingen te nemen, maar toch — hoe groot was nog zijn belangstelling en hoe nauwkeurig was hij op de hoogte van wat er omging in het beroep dat hij zoozeer had liefgehad!

De ouderen — zij, die hem nog als leermeester gekend hebben — zullen zich echter weten te herinneren wat hij, vóór 1908 geweest is, als docent, als raadsman.

Er is bijna niemand meer onder de levenden, die zich Dentz zal kunnen herinneren in de volle kracht van zijn leven, maar met wat wij weten uit een tijd, waarbij voor een ander het oogenblik van rusten zou zijn aangebroken en gewapend met de kennis van zijn doen en laten, is het niet moeilijk ook het beeld van den jongen Dentz te reconstrueeren.

Wat *Dentz* voor de Nederlandsche tandheelkunde heeft beteekend wordt ook den jongste duidelijk, wanneer hij zich de moeite getroost de veertig jaargangen van dit Tijdschrift door te bladeren, waarin men telkens en telkens weer zijn naam tegenkomt en waarbij zich het merkwaardige verschijnsel voordoet, dat die naam steeds terugkeert, ook in de laatste 25 jaargangen, sinds hij — op 68 jarigen leeftijd — zijn lectoraat had neergelegd!

Gesproten uit een familie, die sinds geslachten zich op de tandheelkunde had toegelegd, werd besloten dat de jonge Dentz geneeskunde zou studeeren aan het Athenaeum-Illustre te Amsterdam. Hij kon daar echter geen examen doen, zoodat deze werden afgelegd te Utrecht, waar hij ook promoveerde op een dissertatie „de Melkbreuk der borstklier”.

Reeds na zijn candidaat-arts-examen legde *Dentz* zich toe

op de tandheelkunde, waarbij hij de opleiding van zijn vader ontving. Van onderwijs in de tandheelkunde was toen nog in het geheel geen sprake en het beroep was zoo weinig in aanzien, dat *Dentz* niet alleen bemerkte, dat men hem sindsdien liever niet meer ontving in families waar hij vóór dien een gaarne geziene gast was, maar ook van zijn medische hoogleeraren de opmerking te hooren kreeg, dat het betreurenswaard was wanneer wetenschappelijke arbeid voor meer winstgevende praktijken werd vaarwel gezegd.

Wanneer men verder weet dat *Dentz* na zijn artsexamen gedurende twee jaren de medische praktijk in Amsterdam beoefende en tegelijk in Utrecht zich als tandarts had gevestigd, begrijpt men eenerzijds welke moreele moed hiertoe noodig was, anderzijds over welke energie de jonge arts-tandmeester beschikte.

Maar vooral beseft men hoe sterk de persoonlijkheid van dien jongen arts geweest moet zijn, waar hij binnen korten tijd de bezwaren wist te overwinnen en met de groote corypheën van zijn tijd, mannen als *F. C. Donders* en *Snellen Sr.* niet alleen vriendschapsbanden sloot, maar hen ook zóó zeer voor zijn tandheelkundige idealen wist te winnen, dat zij zijn sterken steun werden bij zijn sindsdien nimmer verslappende pogingen, de tandheelkunde te brengen op hooger peil en de zegeningen van het beroep deelachtig te doen worden aan de lijdende menschheid!

Een eerste resultaat was in 1865 de opening van een „Kliniek tot herkenning en genezing van Tandziekten, Keel- en Borstziekten, Kinderziekten en Vrouwenziekten, waarbij *Snel- len Sr.* als directeur optrad.

In datzelfde jaar was de „Artsenwet” aangenomen, die de eenheid van den geneeskundigen stand bewerkstelligde en waarbij ook de beoefenaren van de tandheelkunde verplicht waren het artsexamen af te leggen.

Door het volslagen gebrek aan onderwijs moest deze maatregel een mislukking worden en kwam in 1876 de Wet op de Tandheelkunde tot stand.

In 1875 houdt Dentz bij gelegenheid van de Alg. Vergadering van de Ned. Mij. tot bevordering der Geneeskunst een voordracht over de *Obturator van Suersen*, waarbij hij eenige patiënten demonstreerde, welke voordracht een groot succes werd, te meer daar de bereikte resultaten voor ons land volkomen nieuw waren en de aandacht der medici op de mogelijkheden der tandheelkunde gevestigd werd.

In September 1877 volgt *Dentz'* benoeming tot Lector in de Tandheelkunde en kon hij thans aandringen op een eigen gebouw, waarvoor hem het gebouwtje op de Neude wordt afgestaan.

Nu begint zijn strijd voor beter onderwijs en een behoorlijk Instituut, die hem van de Neude naar de Wittevrouwenstraat brengt en ten slotte Payenborch doet koopen. In dien tijd wordt zijn gezondheidstoestand van dien aard, dat hij ontslag moet aanvragen en den bouw van het nieuwe Instituut — zijn ideaal van zoovele jaren — aan zijn opvolger moet overlaten.

Niet alleen echter dat hij de officieele opening kan meemaken, het wordt hem zelfs nog gegeven het huidige gebouw aan den Jutphaasschen weg in gebruik genomen te zien en er moet dien dag wel iets door zijn hoofd gegaan zijn bij het overdenken van dezen Werdegang!

Naast zijn bemoeiingen voor het onderwijs en de zorgen van een groote praktijk was er de liefde voor de wetenschap. Met een paar vrienden sticht hij in 1879 het Ned. Tandheelkundig Genootschap, waarvan hij talloze malen het voorzitterschap heeft bekleed en behoort hij natuurlijk mede tot het groepje dat voor de uitgave van het Tijdschrift voor Tandheelkunde gaat zorg dragen, als dit van de Ned. Tandmeesters Vereeniging wordt overgenomen.

Zoowel in de Handelingen van het Genootschap als later in het Tijdschrift verschijnen vele bijdragen van zijn hand, waarvan wij er hier eenige laten volgen, zonder de overtuiging hiermede volledig te zijn:

Over Jodoform.

De Contractiecoefficient van eenige amalgamata.

Over Tandextractie.

Dentikelvorming.

De Erosie der Tandën.

Lachgas-Zuurstof Narcosen.

Over email-hypoplasie in verband met vroeger bestaande periostitis van temporaire tanden.

Over email uitwassen aan de linguaal vlakten van boven snijtanden.

Formaline injectie bij periostitis mentalis.

Stomatitis mercurialis.

De Kliniek tot herkenning en genezing van Tandziekten te Utrecht en de wet houdende regeling der voorwaarden tot de verkrijging der bevoegdheid van tandmeester.

Het tegenwoordig standpunt der tandheelkunde. Rede gehouden bij de inwijding van het tandheelkundig Instituut te Utrecht.

Tandheelkundige wetgeving. Rede gehouden bij de opening van de 16de jaarvergadering van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.

Hutchinson's tanden.

De trituberculaire molaar.

Bijdrage tot de diagnostiek der Odontheeleën.

Herinneringen I.

Aphoriamen.

Herinneringen II.

Een proces op tandheelkundig gebied.

A. A. H. Hamer.

Rede.

Herinneringen III.

Een Utrechtsch Rapport.

Herinneringen.

Uit de oude doos.

Zijn eigen tandheelkundige ontwikkeling had hij verrijkt door naar Londen te gaan, om daar het onderwijs te volgen in de *eenige* school, die Europa toen bezat en die gesticht

was op initiatief van *Sir John Tomes*, met wien hij spoedig vriendschap sloot en waar hij o.a. ook *Hutchinson* ontmoette. Hier maakte hij voor het eerst kennis met de anatomische extractie-instrumenten van *Tomes*, die voortaan sleutel en koevoet zouden vervangen.

Het behoeft geen betoog, dat in den loop der jaren ook andere internationale betrekkingen werden aangeknoopt, onder meer met Prof. *Kölliker*, de beroemde histoloog uit Würzburg en Prof. *Miller*.

Man van geneeskundige opleiding en van groote algemeene ontwikkeling en belangstelling, was de Wet van 1876 hem een doorn in het oog geweest en met name het peil van ontwikkeling van de eerste candidaten voor het tandmeesters-examen was voor hem een bron van ergernis.

Steeds drong hij er dan ook bij zijn studenten op aan, zich niet blind te staren op het „handwerk”, maar te begrijpen dat de uitoefening van de tandheilkunde op een mensch moet geschieden en derhalve tal van eigenschappen vereischt, die niet door manueele vaardigheid alleen te verwerven zijn.

Met vreugde begroet hij in 1897 de stichting van een Studentenvereniging die op zijn voorstel „John Tomes” gedoopt wordt en waarvan hem het eerevoorzitterschap wordt opgedragen.

Met niet minder genoegen aanvaardt hij het eerlidmaatschap van de Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen, in 1904 opgericht, waarin hij de organisatie van zijn oud-leerlingen ziet en waarvan hij de beteekenis en de noodzaak voor de toekomst begrijpt.

Daarna begint zijn gezondheid te tanen, hij is veel ziek, maar toch — indien maar eenigszins mogelijk — blijft hij zijn responsie-polikliniek leiden, welke ochtenden in het geheugen van al zijn oud-leerlingen blijven gegrift, niet alleen om de tandheilkundige diagnostiek, die daar gedoceerd werd — en gòed gedoceerd — maar zeker niet minder om de vele levenslessen, die er telkens weer, oogenschijnlijk zonder eenige opzettelijkheid, maar daarom te treffender, werden uitge-

deeld. In 1906 wordt hij benoemd tot officier in de Orde van Oranje Nassau.

Als hij tenslotte in 1908 ontslag neemt, zien de studenten hem noode heengaan en „John Tomes” besluit, hem als

Op 65-jarigen leeftijd.

souvenir een zeer fraai album aan te bieden met de namen zijner oud-leerlingen.

Schrijver dezes, die toen het voorrecht had, dat album te mogen aanbieden kan verzekeren met hoeveel sympathie dat geschenk werd overhandigd.

Ook na zijn heengaan als Lector en Directeur heeft het hem aan ondubbelzinnige bewijzen van belangstelling allerminst ontbroken.

Bij het derde Lustrum van de Ver. van Ned. Tandartsen

wordt besloten zijn portret te laten schilderen door *Willy Sluiter* en dit wordt op 11 Januari 1920 aan het Tandheelkundig Instituut aangeboden.

In 1926 besluit dezelfde Vereeniging een medaille voor tandheekkundige verdiensten in te stellen, die de „*Dr. Th. Dentz medaille*” zal heeten en de beeltenis van Dentz zal dragen.

In Nov. 1927 wordt de nieuwe medaille aan de beide eeredelen, *Dentz* en *Klinkhamer*, uitgereikt.

Op 12 October 1929 ter gelegenheid van het zilveren feest van de Ver. van Ned. Tandartsen, schenkt de Vereeniging hem een zilveren lauwerkrans.

Van zijn kant bleef *Dentz* nimmer in gebreke van zijn belangstelling te doen blijken in het Vereenigingsleven en niet minder in het wel en wee van zijn oud-leerlingen.

Uit persoonlijke ervaring kan ik een typisch staaltje aanvoeren van dezen karaktertrek. Toen *Dentz* het bericht bereikte, dat ik bij een stoomtramaccident een been gebroken had, nam hij den trein naar den Haag om „even” te zien hoe de gewonde het maakte, kwam vergeefs naar Scheveningen en trok toen welgemoed naar het Ziekenhuis, waar ik tot mijn niet geringe verbazing, de toen 82-jarige zag binnenkomen!

Er zullen ongetwijfeld talloos velen zijn, die dit voorbeeld met andere zouden kunnen aanvullen.

Thans is dan deze „grand old man” van de tandheekkunde voor altoos heengegaan.

Wij zullen „de dokter”, „onze dokter,” zooals hij eens heel treffend werd genoemd, voortaan moeten missen. Maar wat *niet* heengaat, wat voor ons altijd *blijven* zal, is de herinnering aan een man, een werker, die gearbeid en gestreden heeft, zoolang het dag was, voor het beroep dat hij lief had en op zulk een wijze, dat hij daarmede de achting, de sympathie en de persoonlijke genegenheid heeft verworven van allen, die in de gelegenheid zijn geweest dien arbeid gade te slaan!

Zoolang de menschelijke waarden gerespecteerd zullen

worden, blijft dit de hoogste lof, die men iemand na een lang leven vol plichtsbetrachting, geven kan.

Hij ruste zacht!

CH. F. L. NORD.

* * *

De Directeur van het Tandheekkundig Instituut schrijft ons:

Klein van gestalte, maar groot van karakter was de nestor der tandheekkunde, die thans op 93-jarigen leeftijd van ons is heengegaan. Deze bekwame man benutte de door zijn medische studie verworven kennis om de tandheekkunde vooruit te helpen, en dat is hem in vele opzichten gelukt. Naast een zeer drukke praktijk, vond hij den tijd om vele goede vrienden te overtuigen, dat men hem steunen moest om in Nederland goed tandheekkundig onderwijs te verkrijgen. Hoewel hij zelf de stuwende kracht bleef, heeft men hem inderdaad ook gesteund. In het bijzonder mogen daarbij genoemd worden de hoogleeraren *F. C. Donders*, *H. Snellen Sr.*, *Pekelharing*, *Zwaardemaker* en vele bekende Utrechtsche doctoren, die omtrent 1870 de sieraden waren van de Universiteit en van de geneeskundige gezelschappen. *Dentz* had een vlotte pen en bracht ook met enthousiasme door het gesproken woord zijn goede denkbeelden overal heen, waar hij meende, dat zij bekend moesten worden. Vele zijner goed gedocumenteerde geschriften zijn ook thans nog het lezen overwaard.

Wat bereikt werd is wel alom bekend, maar mag hier zeker nog eens herhaald worden. Eene benoeming tot Lector aan de Rijks-Universiteit, belast met het geven van tandheekkundig onderwijs aan de medische studenten, was in 1877 de eerste stap naar het gewenschte doel. Dit doel, onderwijs aan de tandheekkundige studenten, werd ook nagestreefd, omdat de steeds ijverende *Dentz* den moed niet verloor. Twintig jaar moest het nog duren voor de tweede stap bereikt werd. In 1897 genoot *Dentz* het voorrecht het eerste Neder-

landsche tandheelkundig Instituut aan de Universiteit te kunnen openen.

Er moest echter nog zeer veel gebeuren om met de buitenlandsche tandheelkundige scholen op gelijke lijn te komen. Kalm, bezadigd, maar nooit verslappend in ijver, werkte de

*Naar een teekening van B. v. Vlijmen:
Dr. Dentz tijdens de onderwijsfeesten in 1927.*

Lector voort. De Staat erkende zijn groote verdienste jegens het onderwijs door een benoeming tot Officier in de orde van Oranje-Nassau.

Jammer genoeg bleek de inspanning, welke noodig was om een drukke praktijk en het onderwijs te behartigen, te groot en noopte zijn verzwakte gezondheid hem tot het aanvragen

van ontslag. Verzwakte gezondheid in 1908, zal men met verwondering lezen, en toch nog geleefd tot 1933!

Dentz was reeds jong gehuwd en uit het huwelijk werd een dochter geboren, waarmede hij veel zorg heeft gehad, maar die hij innig lief had en waarvoor hij als een brave vader zorgde. De echtgenoot en dochter moest hij grafwaarts dragen.

In het eenzame leven vond hij, weer volkomen gezond en krachtig geworden, een vrouw, die de levensjaren, welke hem nog zouden gegeven worden, gelukkig wilde maken en op 70-jarigen leeftijd huwde hij met de thans achtergebleven weduwe *Marie Went*. Ook uit dit huwelijk werd een dochter geboren, thans reeds 23 jaar, die, zooals nu reeds blijkt, haar ouders veel eer aandoet en die ook veel heeft ontvangen van de groote geestesgaven van haar vader.

Zoo heeft deze begaafde man nog vele jaren in vrede en opgewektheid geleefd, en menigmaal zijn personen uit alle kringen der maatschappij, maar vooral de oud-leerlingen en zelfs ook de studenten naar zijn woning getogen of hebben hem in hun midden ontvangen om hem de verschuldigde dankbaarheid en eer te bewijzen.

Treffend was het moment bij de opening van het nieuwe Tandheelkundig Instituut in 1929, toen de president van de „Fédération dentaire internationale”, *Dr. Aguilar* uit Madrid, den nestor uit de rij der aanwezigen haalde en hem op hartelijke wijze huldigde.

Wat *Dentz* als eindelijk doel beoogde, is nog niet verwezenlijkt, namelijk een betere wetenschappelijk-biologische onderlaag in het tandheelkundig onderwijs. Bij zijn onderwijs baseerde *Dentz* reeds altijd alles, wat hij aan kennis en kunde wilde onderwijzen, op het fundament der geneeskunde. Iedere student moest doordrongen worden van het begrip, zooals hij het uitdrukte, dat een tand niet een stuk been maar een stuk leven is.

Zij, die *Dentz* als leermeester gekend hebben en ook allen, die later van zijn goede hoedanigheden hebben kennis geno-

men, zullen goed doen hun dankbaarheid te bewijzen, door gezamenlijk te trachten het ideaal van *Dentz* zoo spoedig mogelijk te verwezenlijken.

Eindelijk mag zeker nog vermeld worden, dat *Dentz* in 1879 de Nederlandsche tandartsen samenbracht door de oprichting van het „Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap”. Hij gaf den stoot tot de oprichting van het vereenigingsleven onder de tandheelkundige studenten. Door alle Nederlandsche en enkele buitenlandsche tandheelkundige vereenigingen werd hij benoemd tot Eerelid.

Moge de herinnering aan dezen voortvarenden, vooruitstrevenden man nog jaren blijven voortleven bij velen, maar vooral in tandheelkundige kringen, waar men moge besefsen, dat slechts met hard en eerlijk werken, zooals hij deed, vooruitgang mogelijk is.

Gaarne heb ik deze regelen geschreven, omdat ik persoonlijk zoo bijzonder veel te danken heb aan de tandheelkundige en maatschappelijke opvoeding, die ik van *Dr. Dentz* mocht ontvangen.

Utrecht, 29 December 1933.

P. J. J. COEBERGH.

UITVAART Dr. TH. DENTZ

Verschillende hoogleraren en docenten aan de Utrechtsche universiteit en een aantal collega's, vertegenwoordigers van tandheelkundige vereenigingen en oud-leerlingen, benevens het bestuur der T. S. V. „John Tomes” hadden zich opgemaakt om den vereerden nestor de laatste eer te bewijzen. Slechts een enkel bloemstuk dekte de baar, overeenkomstig de wensch des overledenen om de plechtigheid in de meest mogelijke eenvoud te doen plaats hebben. Dr. J. C. W e n t, Amsterdam, vertolkte de dank der familie. Namens de tandheelkundige professie hield J. S a n d e r s Ez., Amsterdam, ais eenige spreker, de volgende rede:

Met toestemming van Mevrouw *Dentz* en de nagelaten betrekkingen is het de Nederlandsche tandheelkundige vereenigingen vergund, een woord van afscheid te laten spreken aan de baar van dezen hoogbejaarde, die na een lang en vruchtbaar leven vreedzaam is heengegaan. En nu collega *Coerbergh*, de tegenwoordige voorzitter van het Ned. Tandheelk. Genootschap en directeur van het Tandheelkundig Instituut, door verblijft in het buitenland hier niet aanwezig is, is mij deze taak opgedragen.

Wij zijn voor die toestemming zeer dankbaar, want het zou ons pijnlijk zijn geweest, om niet van de gevoelens van eerbied en aanhankelijkheid, welke *Dentz* bij zijn leven zoo vaak heeft hooren vertolken, op dit plechtig oogenblik nog met enkele woorden te mogen gewagen.

Dat *Dentz* meer dan 70 jaren geleden de bevoegdheid verkreeg, om tandheelkunde uit te oefenen en bijna zoo lang den graad van doctor medicinae bezat, gij weet het waarschijnlijk allen. Voortgekomen uit een geslacht van tandheelkundigen, voelde hij reeds op

jeugdigen leeftijd den drang in zich, om dat beroep — in dien tijd nog, en terecht, zeer gering in aanzien — te verheffen zoowel in zijne uitoefening als in de oogen van buitenstaanders. En dank zij de gelegenheid, hem geschonken door eene ruim 30-jarige vervulling van het lectoraat in de tandheelkunde aan de Utrechtsche universiteit en door zijn persoonlijke eigenschappen, heeft hij die roeping kunnen vervullen.

Het was hem mogelijk, de grondslagen te leggen voor het universitaire tandheelkundig onderwijs hier te lande, zoowel wat organisatie als wat huisvesting betreft. Tientallen jaren heeft hij met taaie volharding daarvoor gepleit bij curatoren van de Universiteit en bij de elkaar opvolgende ministeries van Binnenlandsche Zaken. Zijn werk werd met succes bekroond, al mocht hij niet zijne idealen ten volle verwezenlijkt zien.

Dentz was een veelzijdig ontwikkeld man, die een diep besef ervan had, dat goede uitoefening der tandheelkunst gebaseerd moet zijn op een niet te gering fundament van kennis der geneeskunde en hare hulpwetenschappen.

In de latere jaren van zijne ambtsvervulling trad eene zoo snel voortschrijdende ontwikkeling in van theorie en praktijk van ons vak, dat het hem niet mogelijk was, om naast de zorgen voor het onderwijs en een groote particuliere praktijk met die ontwikkeling gelijken tred te houden. We mogen dat hier op deze plaats gerust erkennen; niemand trouwens, die het beter gevoelde dan hij zelf. Na zijn aftreden leidde deze ontwikkeling tot eene specialiseering ook in het tandheelkundig onderwijs, zoodat de taak, die, althans officieel, alleen op zijne schouders had gerust, voortaan over vijf zelfstandige hoofden van afdelingen verdeeld werd.

Zij echter, die het voorrecht hadden, zich tot zijne leerlingen te mogen rekenen, weten hoe een uitstekend docent hij was. Een van z'n oudste assistenten heeft eens, na tientallen jaren hiervan sprekende, gezegd, dat *Dentz's* klinisch onderricht zoo volmaakt was, dat hij nergens in Europa of Amerika de diagnostiek van tandziekten op zoo'n meesterlijke wijze had hooren doceeren. En wanneer er nog heden ten dage in ons land, nu hij reeds meer dan 25 jaar geleden zich heeft teruggetrokken, onder zijne oud-leerlingen zoo betrekkelijk velen zijn, die mede leiding geven aan het tandheelkundig leven in Nederland, dan is dat voor een zeer groot deel te danken aan de basis, door zijn onderwijs gelegd, en aan den geest van toewijding aan hun beroep, dien hij in en door zijn onderricht op hen wist over

te dragen. Wederkeerig heeft ook hij in latere jaren nog herhaaldelijk uiting gegeven aan zijne voldoening over die poliklinische lessen.

Het teekent den man en zijn karakter, dat hij geen gelegenheid voorbij liet gaan, om te laten hooren, hoeveel hij in zake z'n opvatting van doceeren op zijne beurt weer te danken had aan zijne leermeesters, van wie hij met grooten eerbied inzonderheid de hoogleeraren *Tilanus* en *Donders* en den Engelschman *Sir John Tomes* zoo vaak heeft genoemd.

Van het tandheelkundige vereenigingsleven hier te lande is *Dentz* eveneens een der voornaamste grondleggers geweest. In den tijd van nu een kleine 55 jaar terug, toen het aantal goede tandartsen in Nederland wellicht omstreeks 10 bedroeg, voelde hij, welk een groot nut deze zouden kunnen trekken uit een geregelde onderlinge uitwisseling van denkbeelden en uit een collegialen omgang en welk een voordeel daarin voor hunne patiënten zou zijn gelegen. In die dagen werd te zijnen huize door hem en vijf anderen het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap gesticht. Hij is er vele jaren lang voorzitter en leider van geweest. Hij was dat ook bij het 25-jarig bestaan van het Genootschap, toen de Regeering zijne verdiensten erkende door eene Koninklijke onderscheiding. En toen hij zich in 1908 terugtrok, wilde het Genootschap den band met zijn stichter behouden, door hem het eere-voorzitterschap aan te bieden.

De jongere Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen, opgericht in 1904 door oud-leerlingen van hem, droeg hij een niet minder warm hart toe. En ook deze gevoelens waren wederkeerig: kort na hare oprichting reeds werd hij ook hiervan tot eerelid benoemd. En een aantal jaren geleden is deze vereeniging begonnen, om diengenen onder de collega's, die zij een zeer bijzondere eer waardig keurde, een medaille aan te bieden, die zij niet beter wist te noemen dan de *Dentz-medaille*.

In de uitgave van het Tijdschrift voor Tandheelkunde heeft hij mede een werkzaam aandeel genomen.

En de groote Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, de meer op sociale doeleinden ingestelde organisatie, tot stand gekomen na zijne periode van activiteit, heeft in haar streven, zij het dan indirect door middel van verschillende zijner oudleerlingen, zeker veel aan zijne denkbeelden te danken.

Dr. *Dentz* heeft nog vele jaren na 1908 van zijn belangstelling in de vereenigingen blijk gegeven, door zooveel zijn fysieke toestand het toeliet, hare bijeenkomsten te bezoeken. Ook toen hij maar zelden

meer aan de beraadslagingen een daadwerkelijk aandeel nemen kon, werd hij er nog altijd met vreugde gezien en met eene zeer bijzondere onderscheiding ontvangen. Men gevoelde in zijne tegenwoordigheid een element, dat luister bijzette aan de vergaderingen.

Tot de Tandheekkundige-Studenten-Vereeniging, in 1897 opgericht, en op zijne instigatie „John Tomes” genoemd, was zijne verhouding niet minder hartelijk. Nog tot op zijn laatste ziekbed heeft hij blijk gegeven, zich ook voor deze bij voortdoring te interesseeren.

Zijne belangstelling beperkte zich overigens niet tot de vereenigingen als zoodanig, maar strekte zich ook uit tot zijne leerlingen en oud-leerlingen persoonlijk. Hij was niet voor *ieder* even vriendelijk; hij *kon* gedurende z'n lectoraat wel eens met ironie diegenen bejegenen, van wie hij blijkbaar de overtuiging had, dat ze geen aanwinst zouden zijn voor den tandheekkundigen stand.

Maar al die anderen, hoe hartelijk kon hij jegens hen zijn, ook als ze al sinds vele jaren Utrecht metterwoon verlaten hadden! Hoe gul kon hij met glinsterende oogen, bei z'n handen ter begroeting uitsteken, als hij een kring van hen binnentrad!

Ongetwijfeld zijn de talrijke gelegenheden, waarbij leerlingen en oud-leerlingen hem van hunne aanhankelijkheid getuigden even zoo-vele lichtpunten in z'n leven geweest, en de stoffelijke blijken van waardeering, welke men hem zoo vele malen heeft geschonken, hebben zeker tot het kostbaarste deel van z'n materieel bezit behoord. Hij kon ze tot in hoogen ouderdom met kinderlijke vreugde voor den dag halen en vertoonen.

Hier moge ten slotte worden getuigd, dat zoolang de geschiedenis der tandheekkunde in Nederland zal worden bestudeerd, de naam van dr. *Theodore Dentz* in gulden letteren daaruit naar voren treden zal. Zijn heengaan beteekent het afsluiten van eene belangrijke periode in die geschiedenis.

Dankbaar zijn we, dat we hem zoo lang bezeten hebben. Zacht moge z'n rust zijn!